

טורי וינטראוב אפרים ("ווי")

45043

בן מאטל ויקותיאל

נולד ב- 8.2.1930

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- 22.12.1948

בקרב על משלט 86 בנגב.

אפרים (ווי) וינטראוב,

בן מאטל ויקותיאל. נולד ב- 8.2.1930 בעיירה טרנוגרד שבפולין. הוריו היו אנשים עניים וכך ידע אפרים מחסור משחר ילדותו. בן שבע החל ללמוד בבית ספר עממי פולני. הוא היה תלמיד חרוץ וטוב. היה בן תשע כאשר פורצת מלחמת העולם השנייה. הוא ובני משפחתו נסו בפני הקלגסים הנאצים ועברו את הגבול הרוסי. כאן נכוננו להם חיים קשים. הם נשלחו לעבודת פרך ביערות צפון סיביר - בתקופה ששרר בהם קור עז וכאן עברו עליהם הייסורים של חסרי מקלט ובית. והנה באותם הימים המרים - והוא אז בן 11 בלבד - נודע לאפרים על אפשרות הגירה מרוסיה לטהרן שבפרס. אפרים שמח מאוד לקראת אפשרות זו כי מצא בכך פתח תקווה לאפשרות לעלות לא"י. הוא דיבר על ליבם של הוריו עד אשר הסכימו שהוא ואחיו ייצאו לדרך וכך הגיעו שניהם לטהרן. גם כאן קשו עליהם החיים, אך אפרים נשא את סבלותיו בדומייה ובתקווה לימים טובים - לעלייה לא"י.

בשנת 1943 הגיע אפרים לארץ יחד עם "ילדי טהרן". הוא נקלט במוסד החינוכי בבית אלפא.

עם פרוץ מלחמת השחרור התגייס אפרים לגדוד 13, בחטיבת גולני. במבצע "חורב" בקרב על משלט 86 - רפית, בכ"ב בכסלו תש"ט

23.12.1948 נפל אפרים, בהיותו בן 18 בלבד. נקבר בקיבוץ בית אלפא.

"יהי זכרו ברוך".

לוחם בתש"ח

מסדרים בתש"ח

הקרב על משלט 86

בקרוב על משלט 86

האיררה בבסיס-השדה שועוט, בו חנינו מספר ימים לפני הקרב, היתה מחושמלת ורצופה בתכנות קדחתניות, בדיקת נשק, הכנת ציוד וחגור, אימון מזרז והתחפרות. כי ידענו, הפעם תהיה מערכת אשר לת מטרה גדולה — לזרוק את הפולש המגרי הרחק מתחומי ארצנו — מערכה אשר תעלה בחיספה על כל המערכות אשר קדמו לה. ועוד ידענו, אנו נהיה תפוחים במערכה זו. 48 שעות לפני שהחידות האחרות תכנסנה לקרב, נהלום בנקודה רגישה ביותר לאויב — 2 ק"מ מעורק-התחבורה העיקרי של — עזה-רפיח, ואם כי חיה עלינו למלא, בשלב זה של המערכה, תפקיד של הכשרת-קרקע, הרי יש במכה מוצלחת שתנחה בנקודה זו כדי לחתוך את גודלה של רצועת-ארץ זו, באם נאחו נה ולא נרפה.

כל זיל ידע את הסיכון הגדול ואת כובד מכת-הנגד שעלולים אנו לספוג. באיררה זו יצאנו משועוט עם דמדומי הערב בשיירת מכוניות לעבר משלט 112. נצטננו בהתמודדות הראשונה שהיתה לנו עם המצרים בזמן מבצע "אסף" בטע בנו הרגשת בטחון עצומה. זהשירה לא פסקה מפי האנשים עד הגיענו למשלט 112. כק"מ אחד לפני המשלט נעצרה השיירה. האנשים ירדו מן המכוניות והסתדרו בטור. ראשונים הובילו הסיירים שבדקו את הדרכים בלילות שקדמו ללילה-הפעולה. אחריהם פלוגתי שכללה מחלקות רגלים ומחלקת פיאטים ומרגמות "2". אח"כ פלוגתו של יהודה, אף היא במתכונת דומה, והפיקוד בתוך; צורפו לנו 2 מכ"י ו-2 מרגמות "3". שנישאו בלעדי הבסיסים ומספר פגזים, ואלו יתר אנשי הפלוגה המסייעת, על נשקם ותחמושתם, וכן יתר הציוד של הרובאים צריכים היו להגיע בשיירת הדרג הראשון לאחר שהמשלט יכבש.

התותחים התחילו בהפגות-חיפוי בראשית הערב. המטרות פוזרו לאורך כל הגזרה. כדי שתשומת-לב האויב לא תוסב ליעד-הגדוד, תוך הפגות הסיורגין של תותחנינו החל הטור לנוע מערבה. לעבר משלט 86. עד מרחק של $1\frac{1}{2}$ ק"מ לפני המשלט עברה הדרך ללא כל תקלות. אלא שבמקום זה נפלו כמה פגזים בתוך הטור ובקרבתו. לא ברור היה מי ירב. קרוב לודאי שאלו היו פגזי אויב מטוחים מראש, כיון שבאותו מקום ממש נפגעה אח"כ שיירת הדרג הראשון. יריות אלו היו מקריות לגמרי, והגבת האנשים היתה עצורה. נפגעו כמה לוחמים, ביניהם אחדים באופן קשה. פנוי הפצועים גרם לעיכוב של 20 רגע לערך ומיד לאחר זאת המשכנו לנוע בדרכנו.

הגענו לשפתו המזרחית של ואדי-סלקה. מעברו המערבי מתרומם הרכס שבראשו נמצא משלט 86. רוחבו של הגיא היה 300 מ' לערך, והוא נחרך בתוכו לכמה אפיקים שהקשו את המעבר בו. לא היתה לנו כל אינפורמציה מדויקת על עמקו וגודלו, וכפי שהתברר לנו אח"כ — הגיעו המסיירים בלילות הקודמים לשלוחותיו של הואדי מדרום למקום בו הגיע הטור המסתער. ירדנו אל תוך הואדי כדי לתקוף את המשלט מצפונה. פרשתי שתי מחלקות בצורת זווית, כשמחלקה אחת מתקדמת היותית

והשניה מתקדמת בטור באגף הימני, ערוצי הוואדי ואפיקיו הרבים אילצונו לשנות פעם בפעם את המבנה וכן הוטעינו לא אחת לחשוב שהמשלט נמצא לפנינו, מה שגרם למתיחויות ולהרפיות לא מעטות.

בעיד שמחלקה אחת החלה לעלות ברכס, התרחקה המחלקה השניה פעם צפונה בדרכה לאחד מערוצי הוואדי, בשעה 23.00 לערך, בזווית הכוח במעלה הרכס, נפתחה עליו אש ממרחק של 150 מ', פקדתי על מחלקת-החוד לתמוך מיד את קצה המשלט, וזו פרצה קדימה ונתסלה בגדר בת שני חוטים, תשובת-האש של האויב דיתה דלילה ביותר, נראה היה שחופתעו, גם הכוח שהחזיק אותו רגע במשלט לא מטה יותר ממחלקה מוגברת, שהיתה מפוררת במוצב שארכו היה 200 מ', הגדר נפרצה והמחלקה נאחזה בקצה המשלט, הגדר חסמה תעלת-קשר שהובילה לעמדת כיתה מבודדת שהיברה את המשלט עם מערכת המשלטים הצפונית יותר, עמדה זו נבבשה לאחר כמה דקות ע"י המחלקה השניה, בתעלת הקשר רבצו שני מצרים שפגעו ופצעו מ"ב שנשלח להזעיק את יתר הכוח, הללו הומתו מיד, הפלוגה השניה עלתה מיד ופרצה אל סבצו הדרומי של המשלט וכבשתו, בכל השטח נמצאו כ-10 הרוגים מצרים, עם ההתארגנות נתברר שלא היו לנו אלא פצועים מעטים בלבד.

זמן קצר אח"כ החילונו לספוג אש מרגמות בלתי רצופה ואש מנשק קל שגורו בעיקר מדריבאת-שיך-חמודה, המשלט המצרי השני שנמצא בהמשכו של הרכס מדרום, מיד עם הכיבוש נערך הכוח להגנה היקפית בצורת מרובע, כשהמחלקה הראשונה מוצבת כלפי מערב, השניה לצד צפון ומחלקות פלוגת ב' נערכו כלפי דרום ומזרח, מטה-הכוח נמצא בקרבת המחלקה הצפונית, האויב ניסה לערוך כ-2-3 התקפות-נגד זעירות של רובאים בכוח של מחלקה לערך, מצד מערב ומצד דרום בחסות

גדרות צברים שנמצאו שם, ההתקפה שנערכה מדרום היתה חזקה יותר ואף לוותה באש מקלע, אך כולן נהדפו חישיקל.

התכנית היתה שנתפשט מיד לאחר הכיבוש אל אחד האגפים, כדי להתחזק קו רחב יותר לקראת הבוקר, כיון שנמצאנו במגע-אש תמיד עם משלט שיך-חמודה, התקדמה מחלקה אחת לעברו ונסוגה אח"כ, לפי הוראה ממתה הגדדה, נערך סיור כדי לתכנן את ההגנה לאלתר, והבחורים החלו להתחפר במרץ רב (ההפגזות הצפונית של המצרים על חרבת-מעין ושיך-גוראן הטביעו את לקחן בבחורים); הו"ך כדרישך הבתנו באורות מתקרבים ממרחק 200 מ' מכיוון צפון, — פתחנו באש לאותו עבר, זכוח בין שתי כיתות נשלח כדי לתקוף את שיירת הרכב המתקרבת, לאחד כמה חילופי ידיות קצרים געזבו המכוניות, שש במספר, ונוסעיהן נמלטו, במכוניות נמצאו 4 מרגמות, תחמושת ומספר רב של מכשירי קשר, במאמצים רבים הצלחנו להעביר 4 מק המכוניות לערוף המשלט ולהציב את המרגמות לסיוע, בשעה מאוחרת יותר הגיע חלק מאנשי הפלוגה המסיעה, שנעו ברגל לאחר ששיירת הדרג המסיע נפגעה קודם לכן בדרכה ונסוגה בחזרה ל-112, כל אותו זמן המשיכו הבחורים בהפירה קדחתנית באותיהם האישיים; נהפרו עמדות עמידה וכריעה ומערך תעלות הקשר כמעט הושלם, לפנות בוקר עזב המג"ד את המשלט, לפי פקודת מפקד החטיבה, ועבר למשלט 112; הפיקוד במקום עבר לידי הסמג"ד ברשי, והמוצב כלו הועבר לכוננות מלאה. —

מקצועי הבוקר והמיוזן לזרות את משימתו המדויק בשטח ולהתמקד בו. רצינו לבדוק את אפשרויותינו כדי לשפר את קצב התערוך, אלא שלא ניתנה לנו כל שחיה לכך, - עם אחר נרשע טנק אחד של האויב מכיוון דריגה אה"ש יד"ה מורה ובעסקאות עמישעלישם נוספים. נראה שהקטעו לרתקנו קרו לתת שהות לחיל-הרגלים של האויב לתערך להתקפתו, ופז פוזז מוחות האויב, שבאותו מוצב המרוחק 200 מ' מאתנו, בתמורה אש ממשק קל. חילופי חיריות בינינו לבינם היו סלים ביותר. מוחפעת הטנקים הראשונים, בשעה 06.00 ובמשך כל היום, חיינו נתונים ללחי שרית, (אש), תיטבת להשיג את משימת פחותינו אלינו - מספר רב משריוני רותנו אלינו - (20), חלק מהם נערים לחלטינו, או שחוצא מכליפועולה לזמן ממושך). לעתים הסתפק האויב במתן אש מתחתיו וממקלעיו ולעתים הסתער עלינו - ובידינו 4 פיאטים בלבד. אך הם היו בידי פוגרים חודעים היטב את מלאכתם ואינם נרתעים מסכנה. הקריאות: "טנק מצפון!" - פיאט - תגה - פיאט לשם, - נישאו בלי-חרף על פני המשלט. העיפים מבין הפיאטיסטים הוחלפו, במקום הפצועים באו אחרים - החמקים לא פרצו את עמדותינו, והלוחמים לא נטו, לחיפך - למדו לבוא לאויב-המשורין, בדעתם, כי בלעדי חיל-הרגלים תבא בעקבותיו, לא יוכל לנו. והן רגלים לא יעמדו בפנינו!

יום האסון

21.12.48 - כיתה-מרגבת התבססה בקצה הצפוני-מערבי של איזור המשוכות ב-108

השתלטה על האיזור. האויב לא הביב.

22.12.48 - בבוקר הותקפה באש מכונות-יריה יחידת חבלנים שניסתה לפרק את

המוקשים שבסביבות 108. החבלנים נסוגו בשלום למשלט.

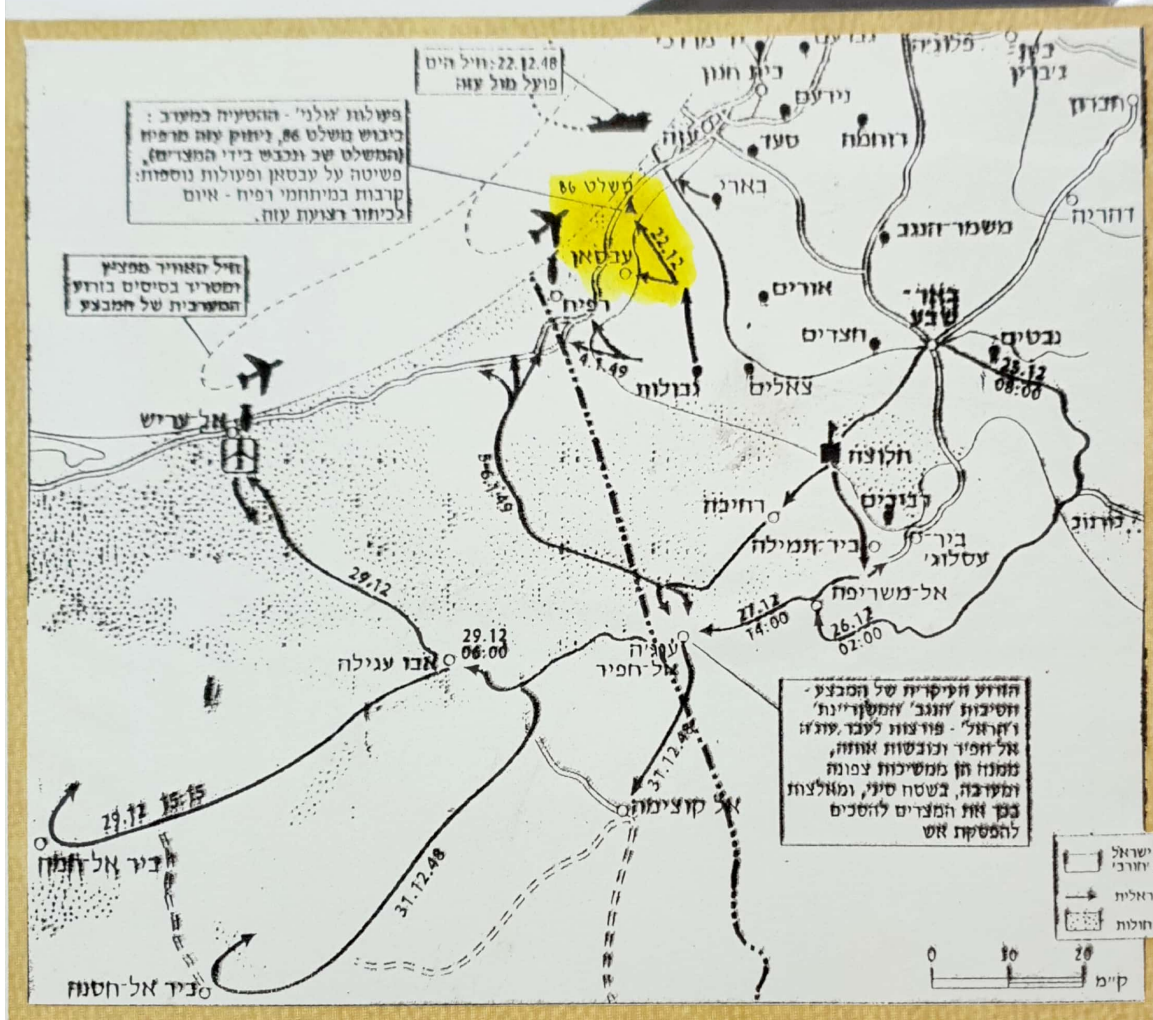
מבצע "חורב" - שלב א.

ב-17.00 הרעישו מטוסי חיל האויר את רפיה, תאן-יוניס ועזה. התקפות

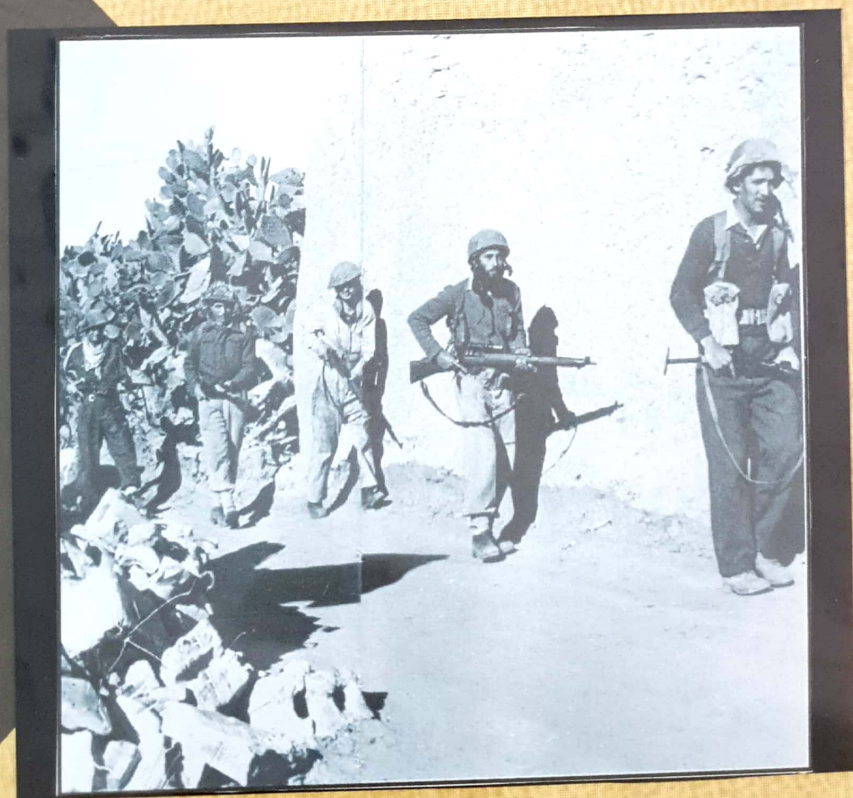
אלו תזרו ונשנו באותו לילה ומשך הלילות הבאים בסירוגין.

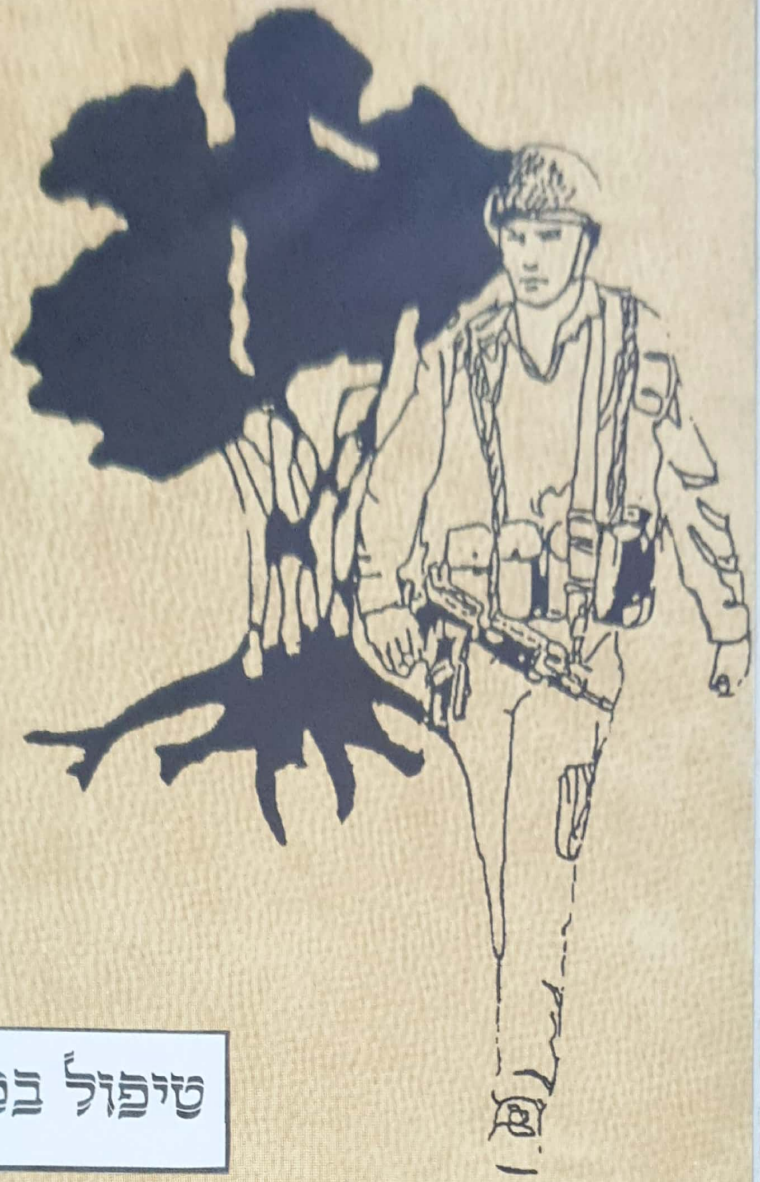
לפנות-ערב פתחו תותחנינו בהרעשת משלטי-האויב לאורך כל הגזרה.

מפת המבצע

מתוך המבצע

טיפול בפצועים

לזכרו

אפרים וינטרויב

נולד בטארנוגראד אשר בפולין ב' 8.2.1930.
כשפרצה מלחמת העולם השנייה נודד לרוסיה,
עלה ארצה עם עלית "ילדי טווראן"
בשנת 1943.

חניך המוסד החינוכי בבית אלפא,
עם פרוץ המלחמה התגייס לגדוד 13, חטיבת
בת "גולני".

נפל במבצע "חורב" משלט 86 — רפיח,
ב' 23.12.1948 — כ"ב כיסלו תש"ט.
בן 18 היה בנופלו.

חברים כותבים לזכרו

אפרים נולד ב-10 לחודש ספטמבר בשנת 1930 בעיירה פולנית קטנה להורים צעירים מאוד – וכבר משחר ילדותו לא ידע שיש טוב בעולם. בן שבע החל ללמוד בבית ספר עממי פולני והיה תלמיד חרוץ וטוב. אך בינתיים פרצה מלחמת העולם השנייה וקלגסי היטלר הדרו לפולין. כיוון שהוריו לא רצו להישאר תחת השלטון ההיטלריסטי, עזבו את פולין ועברו את הגבול הרוסי, מקום שהתחילו החיים הקשים. אפרים והוריו נשלחו ליצרות אלטי – מקום שם הקור עז ביותר. שם עברו את כל הייסורים של חסרי מקלט. עם פרוץ המלחמה בין גרמניה וברית המועצות, בחודש ספטמבר 1941 שוחררו מיצרות אלטי, אך התלאות לא חלפו. שבועות וחודשים רבים נע ונד, והיה לך בחוצות עד כי כמעט ונואש. אך באחד הימים נודע לאפרים – והוא אז בן אחת עשרה שנים – על הגירה מרוסיה לאיראן. אפרים שמח מאוד לקראת אפשרות זו, כי רמזה לו מרחוק הארץ. הוא הסביד להוריו את הדבר, דיבר על לבם עד שהסכימו כי יסעו הוא ואחיו השניים, וכך הגיעו לטהראן. גם בטהראן קשו מאוד החיים, אך אפרים נשא את כל הסבל בדומיה ובתקווה לימים יתור טובים – לעלייה ארצה.

כמו שידע לשאת הכל, כך גם ידע להגן על המדינה היהודית, עד שנפל בקרבות הנגב.

כבוד לזכרו!

זאב וינטרויב

אפרים איננו ! עדיין קשה להתרגל למחשבה זו.
אזכור את היום שבו הגיע לבית אלפא. בין ילדי טהרן לא התבלט במיוחד, אולם
לאחר זמן הרגשנו כמה התאקלם בתוכנו. תחילה היה לו קשה בלימודים, אולם
רצונו לעמוד אתנו בדרגת לימודים אחת עז היה. ואמנם הצליח.
הכניסה לתנועה הייתה בשבילו חוויה גדולה. סמל התנועה לא ירד מחולצתו במשך
כל ימי המלחמה.
מסגרת חיינו אפשרה לו לשכוח את כל תלאות חייו הקודמים, ואחרי פרק זמן קיבל
על עצמו תפקידים בקבוצה.
כשנכנסנו לגיל האימונים, אימוני הגדנ"ע התבלט מיד בכושרו הגופני, באומץ ליבו,
ולא פעם שיבחוהו מפקדיו בפניו, והוא היה משיב להם בחיוך צנוע.
היה לו חוש הומור מפותח. גם במצבים קשים ביותר לא נואש ואף עודד אחרים. עם
התקבל צו הגיוס לא פקפק אף רגע, משום שידע את חובתו. אפרים נתחבב על כל
חברי המחלקה ומילא בתוכה תפקיד אחראי.
יחד אתנו יצא למשלט 86 ולא ידענו שזוהי שירתו האחרונה. הוא יצא ענוך סמל
התנועה, ועם סמל זה לחם ונפל בקרב.
בשעות הקרב הראשונות נפצע ברגליו, אך ידע להתגבר ודומם נשא את מכאוביו
כדי לא לרפות את ידי הלוחמים. חבריו נשאוהו לעורף. מאיר נשאו אחרון – ושנהם
נפלו.
הננו נשבעים על קברות הלוחמים – לא לנוח ולא לשקוט עד שתיגאל אדמתנו מידי
האויב !

ישראל ז.

המלחמה מצאה אותנו קרובים לגיל הגיוס. לכולנו, למבוגרים ולצעירים
שבנינו, היה ברור שאין ללכת אלא בצוותא. הרגשנו יפה מה טיבה של
המלחמה, ומה חשובה - ואפילו קובעת - מציאותו של חבר על ידך.
לא אומר שאפריים היה שונה מכולנו. הוא היה אחד משלנו ולכן כה יקר
לנו, נקשרנו אליו כשם שהוא נקשר אלינו. באשר הלכה הקבוצה - הלך
גם הוא.

אין מבע לעומק הצער. אך אנו חייבים להתגבר על כאבנו הגדול - ולו אך
למענו, כדי שקרבן חייו לא יהיה לשוא.

הלל ז.

קשה הייתה המכה ואכזרית.

עדיין קשה להאמין, נרמה עוד לא נחרץ הגורל ...

והי! זכרנו את בואך אלינו – ילד קטן בין ילדי טהרן – איך הצטרפת אלינו
לקבוצת, נקלטת בתוכה ויחד עברנו למוסד, ויחד נטענו בו אורנים בט"ו
בשבת.

תמיד היית עמנו בטיולים. יחד הלכנו לגליל ולדרום, ויחד דילגנו על סלעי
וארי קודן והתפתלנו בסככו.

ליד מדוזות, בערבי "קומיציים", היה "איש האש" שובר ענפים ומזין את
המדוזות. באימונים תמיד זריו ומצליח. על החבל ב"ספורט שימושי" היה
תמיד משמש לנו דוגמה בבטחוננו העצמי, בוריחות ובכוח.

אתנו קיבל במפקד את סמל הבוגרים ותמיד היה נושא אותנו על חולצתו.
אך הנה עברו ימי הזוהר של הילדות. נצטוונו לעמוד בשער.

זמן רב שהינו בעמק עד שהגיע תורנו לרדת לנגב – ושם נמנסנו מיד

לקרבות. אזכור איך בשייך-נוראן נתרחשו כמעט אוזניו מרעם הפגזים

ודעש המכות. במחלקה מילא תמיד את תפקידו בשלימות. יחד עם כולם
יצא למשלט 86, ושם השיגהו כדור האויב.

קשה הייתה המכה.

שאל ס.

לדמותו:

דומה, עדיין מהלך לו אפרים אי שם, כדרכו, בצדי הדרך והוא שלו וחרישי;
כה חרישי עד כי כמעט ולא תבחין בו לראשונה, אלא שזו אשליה, כן, אשליה.
באותה חשאיית ובאותו שקט יצא לאותה גבעה ונסתלק לו. פשוט, פנה לערוץ אחר של
הוואדי, ערוץ שממנו לא חזר.
מעולם לא שמעתיו מתאונן. ואנו, לא פעם רטנו על סדרי החיים במחלקה, על אוכל,
ציוד.

...תמיד הילך חרישי ושלו ומילא את אשר הוטל עליו. מהיכן נטל שלוחה כה גדולה
להתעטף בה? הן חייו לפני בואו אלינו לא היו כה שלווים. חיי נדודים היו חייו; אימת רעב,
דאגה לאוכל ופרנסה למשפחה. ילדות בחורף סיבירי בו אנשים קטנים ועייפים עובדים
בגדיעת יערות – ושלגים, וקור, שאין במה להילחם בהם... בילה חיים בבתי יתומים
מזוהמים, ברעב ובקור וציפה רבות לעלייה ארצה. אפרים נשא בילדותו משא שלא הלם
כלל את גילו – ונשא בארוך רוח. רק במוסד פרק מעצמו אותו סבר רצינות וכובד ראש,
וצחק עמנו והשתתף בתעלולים שזממנו, בטיולים, במפעלים.
פליאה הייתה בכך, שכן בגר הוא מאתנו בבעיותיו בחיים אשר חי לפני בואו – ובכל זאת
חזר והפך לילד. אותה שלוחה ושקדנות. שמילאה את עולמו, לא עזבתו. רכזן על ספרים
בערבים השתדל תמיד להשיג, לדעת ככולם, כאותם ילדים שמעולם לא רעבו ולא ידעו
אימת קור וחוסר בית מה הם. וויק השיג זאת – ולא רק בלימודים. היטב זוכרת אני את
השתאותנו לזריותו, ואף בתואר של הערכה נתכבד אצלנו.
ומהמוסד – למלחמה.

אפרים עבר יחד עמנו את שורת הכפרים והמשלטים המאובקים. וכדרכו, מהלך בצדי
הדרך בצנעה, בחשאי. טוב היה לפגוש בו, בחיך המתחטא שבו ובבדיחה נושנה שאליה
הנך מחייך כאל מכר ותיק. וכך הפתיע לפעמים בהערותיו לבעיות, שנדמה היה שמעולם
לא שם לבו אליהן.

עד לאותו יום עגמומי ודולף – יום שבו אירע כיבוש משלט 86. אותו קרב היה מלחמה
נואשת של אנשים עייפים ורעבים מול טנקים וצבא מצרי שעלה.
עלינו פי כמה; אלא שאיש לא נרתע. את הרובים טענו בבעיטה, החול חדר וסתם את
מכונות הירייה, גשם דלף, עמדות הגנה מסודרות לא היו.
אפרים ניצב בכל אלה בעקשנות. שחוח היה על המכונה שנסתמה ולשוא ניסה לפרקה,
לנקותה ולהפעילה מחדש.

ואיחר. באותו רגע נפגע ברגליו. ואפרים, אף כשנפצע כבש עצמו ונאנק בחשאי, לבל
יפריע. רק ביקש שלא יסתכנו בגללו, לבל יטרחו.
ביקש כי יניחו לו להסתלק בחשאי.

שלו נעליכם

שלו נעליכם מעל רגליכם ויחפים חושו את הקרקע !
היה אשר היה, יהיה אשר יהיה - היום ארצנו הארץ, השמים
שמינו, והם ימנו.

נצא השדה ונשתה בצמא את לבן - המרגניות בדשא, את זהב
הסביונים, את רטט התלתן.

הנה הילדים, שכורי דרור, משחקים בכדור במלא צהלתם :
קדקדיהם מבהיקים בשמש אביב ועין אויב לא תשורם.
שחו ונשקו את האדמה, אל תתביישו. נערים מסרו נפשם עליה
ואינם !

נשקוה - עליה בעצם תמתן נפלו נערות
ודמעות שכול אשר לאמות ענגות וכואבות הרטיבו רגביה.
אדמת קדש היא - שלו נעליכם מעל רגליכם !

גרשון שופמן